

Botyánszky Pál 1912–2003

Malatyinszki József

Örökre elment a huszadik század egyik magyar nyomdász veteránja, a kilencvenegy évet megélt „Botyi bácsi”. A nagy idők tanúja, a békéscsabai származású egykori nyomdászigazgató Budapesten töltötte nyugdíjazása utáni évtizedeit, ott érte a halál 2003. november 13-án, és hamvait a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra – kivánsága szerint szűk családi körben.

Közel ötvenéves kollegiális viszony és barátság fűzött Botyihoz, ahogy őt közeli barátai szólították. Ez a kapcsolat volt olyan bensőséges, hogy nem csak mint nyomdászárról, de az emberről, a barátáról is megemlékezek.

1912-ben született Békéscsabán egyszerű családból. Ifjúkorában megbabonázták a nyomtatott betűk, a polgári iskola elvégzése után újságíró szeretett volna lenni, a Kőrösvidék c. napilap nyomdájába került tanulónak. Itt érte az a nagy meglepetés, hogy az újságot nem a nyomdászok, hanem külön szerkesztők írják...

Kalandos élete volt: munkanélküliség, valcolás (vándorút) külföldön, volt kifutó és csapos, járt a Sipőcz-konyhára, ahol apácák osztották a savanyított káposztát. Végre 1936-ban kiközvetítették az Egyetemi Nyomdába – itt lett a kéziszedőből monoszedő. Aztán jött a katonaság. Amikor hazakerült Csabára, visszajutott a Kőrösvidék Nyomdába. Mit ad Isten: 1947-ben ennek az üzemnek lett a vállalatvezetője, ahonnan tizennyolc éven az utcára tették.

Szakmai és munkásmozgalmi elismertsége, személyi adottságai, emberi magatartása predestinálják: 1949-ben, az államosítások során a harminchét éves nyomdász a Tevan-nyomda élére került.

A nagy utat, hatalmas fejlődést megtett nyomda a megye, az ország virágzó büszkesége lett az elkövetkezett évtizedek során. Innen vonult nyugdíjba 1972-ben, majd 1980-ban Budapestre költözött feleségével. Ott éltek zuglói családi házukban.

Amíg Békéscsabán élt, s nyugdíjazása után is igen gyakran beszélgettünk, pár évig még lejár-

tak halottak napján Botyi szüleinek a sírjához, majd a későbbi évek során Pesten látogattam meg, egy-egy kollégával, leveleket váltottunk, őrzöm egy magnótekerccsen vallomását életpályájáról.

Milyen embernek, vezetőnek ismerte a nyomda kollektívája Botyánszky Pált? Mindenekelőtt le kell szögezni, szerencsésnek nevezhető, hogy 1949-ben személyében szakembert és nem importált kádert neveztek ki a nyomda élére. Bár politikailag egyértelműen baloldalinak vallotta mindig is magát, nem élt vissza politikai hatalmával, nem volt bosszúálló, a legkeményebb időszakokban sem. Emberileg nem volt mentes az átlagember gyengéitől, de volt sajátos humora, amivel zavarosabb dolgokat meg tudott oldani. A helyi politikai, állami viszonyokkal tisztában volt, személyes ügyekben sokszor meg is védte embereit. Bár, ha kellett, tudott szigorú és kemény lenni. A kollektíva ezt tréfásan úgy jellemezte, hogy „Botyinak mozog a bajusza!” Vezetői képessége személyi adottságaiban rejtett, ösztönös volt, nem képzett. Korának ismert nyomdász vezetői körében hírnevet szerzett, a Botyánszky–Háromszéki vezetőpáros elismerést vívott ki a Kner Nyomda élén, az országhatáron túl is. Ez volt az üzem sikerének záloga.

Nyugdíjas éveiben, budapesti otthonában kapott híreket a szeretett üzem sorsáról, érdekelték az események, levelei és beszélgetéseink erről árulkodnak. Már nem tudott részt venni a Tevan-nyomda százéves évfordulóján rendezett ünnepségen, de szívesen hallgatta a beszámolót, és elérzékenyülve olvasta a centenáriumi emlékkönyvet. Betegsége erőt vett testén, elhatalmasodott szellemén, felesége, Erzsébet asszony gondos ápolása, szeretete hihetetlen erőt adott neki, hogy elviselje a kínokat.

Botyi bácsi! A nyomdásztársadalom emlékezik Rád, meggyászol, feleségednek, fiadnak és családjának részvétét fejezi ki. Szívünk és a békéscsabai Kner Nyomda falai megőrzik nevedet, emlékedet!